

Heemkundekring “De Kleine Meijerij”

Berkel-Enschot, Biezenmortel, Esch, Haaren, Helvoirt,
Heukelom, Moergestel, Oisterwijk, Udenhout.

ACHTERKANTJES 2021- 1- maart

In dit informatieblad kunt u lezen over:

- Herhuisvesting Heemcentrum en uitstel bijeenkomsten Heemkundekring
- DKM Nieuwsflits
- Vacatures bestuur
- Contributie-inning
- BHIC-nieuws Nieuwe fotocollectie toont nostalgisch boerenleven in Brabant
- Koerier Brabants Heem
- Speciale boekaanbiedingen
- Advies straatnamen
- 16 april AWN Lezing Archeologische opgraving Udenhoutseweg
- Beeldarchief Haaren online bij Regionaal Archief Tilburg.

Herhuisvesting heemcentrum, uitstel bijeenkomsten Heemkundekring

Beste leden,

De beperkende corona-maatregelen zijn helaas nog steeds van kracht. Dat betekent dat er nog geen ruimte voor spontane ‘open’ inloop in ons Heemcentrum. Vrijwilligers of andere bezoekers zijn alleen welkom op afspraak of zoals vastgelegd in een opgesteld bezoekrooster. Vooraf niet gepland bezoek doorgeven aan Peter Smulders (petersmulders@ziggo.nl). Hij beslist of het verantwoord is in samenhang met geplande activiteiten en coördineert het bezoekrooster.

Ook lezingen of andere bijeenkomsten, waaronder de jaarlijkse vrijwilligersbijeenkomst, vanuit onze heemkundekring vonden geen doorgang en de verwachting is dat dit het tweede kwartaal van 2021 ook nog wel zo zal blijven.

Het bestuur zit echter niet stil. Er wordt hard gezocht naar adequate nieuwe verenigingshuisvesting, hetgeen echter nog niet succesvol is afgerond. De diverse aangeboden ruimtes zijn of te klein, slechts beperkt beschikbaar of hebben een huurprijs die het budget van onze kring ver te boven gaat. Ook ontberen we structurele externe mede-financiering. Het streven is om toch te voorkomen dat we een groot gedeelte van onze collectie in een opslagdepot moeten plaatsen. Erfgoed is er niet om alleen in depots te staan.

Desalniettemin wordt er hard gewerkt om de verhuizing voor te bereiden want per 1 juli aanstaande moet het pand aan de Spoorlaan leeg opgeleverd worden. De verhuizing is tevens een goed moment om onze collectie boeken, tijdschriften, foto's en heemkundige voorwerpen nog eens kritisch te bekijken, opnieuw te ordenen en te bepalen wat we willen behouden of kunnen/moeten afstoten. Daarbij is vanzelfsprekend de papiercontainer of de stort de allerlaatste optie. Al met al een hele klus. Ook voor onze grote verplaatsbare container-unit zoeken we een goede nieuwe bestemming / eigenaar. Mocht u ons nu of te zijner tijd willen helpen met de verhuizing meldt u voor zover dat al niet gedaan is bij Anton van Dorp, email: a.m.i.van.dorp@hetnet.nl

Het bestuur hoopt dat u de corona-lockdown gezond zult doorkomen en dat we elkaar later in het jaar weer uitgebreider kunnen ontmoeten.

Bestuur De Kleine Meijerij, Anton van Dorp, voorzitter, wnd.

DKM Nieuwsflits

In januari zijn we gestart met een digitale nieuwsbrief onder de titel *DKM Nieuwsflits*. Die versturen we naar de leden die aan ons hun emailadres hebben doorgegeven. We kunnen dan wat beter berichten over actuele heemkundige ontwikkelingen en nieuwtjes. De *DKM Nieuwsflits* verschijnt in principe eens in de maand. De Achterkantjes verschijnen per kwartaal en zijn wat minder geschikt voor actuele nieuwtjes.

Vacatures bestuur

Zoals al eerder meegedeeld ontstaan er dit jaar extra vacatures binnen ons bestuur. De bestuursleden Henk van Helvert (tevens secretaris), Mart van den Oever en Peter Smulders hebben aangegeven dit jaar te willen gaan stoppen. Ook is er nog geen nieuwe voorzitter gevonden. Voor de vacatures van de drie genoemde bestuursleden hebben zich gelukkig enkele kandidaten gemeld waarmee thans gesprekken worden gevoerd. Wij hopen dat we die succesvol kunnen afronden en zullen u daar dan nader over berichten. De bestuursleden zullen door de ledenvergadering benoemd moeten worden. Het bestuur beraadt zich er nog op hoe dat precies te gaan regelen. Het spreekt voor zich dat we de scheidende bestuursleden ook niet met stille trom willen laten vertrekken. Wordt vervolgd.

Contributiebetaling

Begin april zullen de contributies geïnd gaan worden. Bij de leden die aan automatische incasso hebben afgegeven zal de afschrijving van € 30,00 automatisch geschieden. Leden die dat niet hebben afgegeven zullen een schriftelijk verzoek ontvangen om € 32,50 over te maken op onze bankrekening.

Aangezien we nog niet weten wat onze toekomstige kosten zullen zijn heeft het bestuur besloten voor dit jaar geen contributie-aanpassing door te voeren.

BHIC-nieuws Nieuwe fotocollectie toont nostalgisch boerenleven in Brabant

Een boer die zijn grasland bemest, een perceel met goed opgestelde ruiters waarop gras en hooi ligt te drogen, een blik op het achterwerk van koeien in de oude potstal en een boerin die vroeg uit de veren is om de koeien te melken in de wei. Zomaar een greep uit de kleine maar fijne collectie van het Consulentenschap voor Akkerbouw en Rundveehouderij, afdeling Tilburg, die het BHIC onlangs heeft gekregen en online heeft gezet.

De collectie bestaat uit ongeveer 270 foto's van verschillende fotografen die in de jaren '50 tot '70 van de vorige eeuw de dynamiek in boerenbedrijven in de omgeving van Tilburg op de gevoelige plaat hebben vastgelegd. Het consulentenschap hield zich bezig met het hele bedrijf en bestond vooral uit voorlichting, onderzoek en onderwijs.

De afbeeldingen, onder andere gemaakt in Berkel-Enschot, Esch, Haaren, Helvoirt, Oisterwijk en Udenhout, geven in zwart wit een mooi tijdsbeeld en een nostalgische inkijk.

Hiernaast een foto uit 1960 waarbij boeren tijdens de Varkensfokdag in Haaren de varkens beoordelen, beeldcollectie Consulentenschap voor Akkerbouw en Rundveehouderij, afdeling Tilburg | BHIC

In en om de boerderij

Niet alleen foto's van het werk op het land, maar ook op de boerderij. Je ziet bijvoorbeeld nog een boerderij met rieten dak, een houten schuur, een hooiberg en een grote moestuin. Nu is die hooiberg vaak weg, het huis is nieuw gebouwd en de schuren zijn vervangen door moderne stallen. We kijken ook in de melkkamer waar alle melkbussen schoon geboend zijn en uitdruipt op een rek, staan weckpotten zorgvuldig gerangschikt in de voorraadkelder en wordt de koffie op de kachel warm gehouden in de boerenkeuken. Maar je ziet ook hoe bieten voor het inkuilen met de bietenhaxselmachine kapot worden gesneden, melkbussen 's ochtends vroeg opgehaald worden om ze naar de zuivelfabriek te brengen en boeren van de Rooms Katholieke Jonge Boerenstand (RKJB) die gymnastiek en behendigheidswedstrijden doen. Behalve veel foto's van paard en wagens en driespannen ontdek je in deze verzameling ook nieuwere landbouwtechnieken en machines die rond die tijd al werden ingezet om te zaaien, oogsten en het land te bewerken.

Tractor vervangt paard en wagen

In de eerste jaren na de oorlog waren er in de landbouw nog geen grote veranderingen gaande. De meeste Brabantse boeren hadden een gemengd bedrijf met wat akkerbouw, koeien, kippen en een paar zeugen. Daarnaast wat aardappels, rogge, knollen, bieten en grasland. Het zwaardere werk gebeurde met paarden, maar er werd ook veel handmatig gedaan met schop, mestvork, hark en schop. In 1950 kwam door de Marshallhulp de mechanisatie flink op gang. Paard en wagen maakten plaats voor de tractor, die was sneller en je kon er grotere landbouwmachines aan koppelen.

Reageer

Lang niet alle fotobeschrijvingen zijn volledig. Weet je meer over een foto? Reageer dan gerust en help het BHIC aan meer informatie.

De link naar de website: [Klik hier voor meer foto's van het nostalgische boerenleven in Brabant](#)

Koerier Brabants Heem

De nieuwe Koerier van Brabants Heem is weer uit. Benieuwd wat een passementwerker is? Of wat de Brabantse Boerderijstichting doet?

Lees hierover en over tal van andere onderwerpen in de 88e editie van De Koerier, het kwartaalblad van Brabants Heem. Het is lezen via de website van Brabants Heem: [De Koerier 88](#)

Speciale boekaanbiedingen

Iedere maand nemen wij in de DKM Nieuwsflits een bijzondere boekaanbieding op. Omdat de digitale Nieuwsflits niet alle leden bereikt, nemen we die ook op in de Achterkantjes. Deze aanbiedingen zijn geldig tot en met 30 april en te bestellen bij Anton van Dorp, email: a.m.i.van.dorp@hetnet.nl

Dit keer:

* Aanbieding: Boek *De Brabantse spot- en scheldnamen*

Er talloze Brabantse spot- en scheldnamen. Caspar van de Ven stelde het boek '[De Brabantse Spot- en scheldnamen](#)' samen. Daarin verzamelde hij ook treffende persoonskarakteriseringen die niet altijd 'van huis uit' een scheld- of spotnaam zijn. De spot- en scheldnamen komen uit het gebied van het historische hertogdom Brabant. Voor de leden van onze kring is dit boek nu verkrijgbaar tegen de sterk gereduceerde prijs van € 10,00 (excl. eventuele verzendkosten).

* Aanbieding: Boek *Nou tabee dan, ik groet je, Wetenswaardigheden van een vijfjarig verblijf in Indië 1945-1949*

Noud Smits schreef dit boek in 2006 over de tijd dat vele jongemannen uit ons werkgebied als militairen naar Indië werden gestuurd. Voor de leden is dit boek nu verkrijgbaar voor de sterk gereduceerde prijs van € 3,00 (excl. eventuele verzendkosten). Meer informatie over dit boek is te vinden op onze website: [Nou, Tabee dan, ik groet je... Wetenswaardigheden van een vijfjarig verblijf in Indië 1945-1949 - Heemkundekring \(dekleinemeijerij.nl\)](#).

* Aanbieding: Boek *Zie hier Wij verkopen 77 kasteelhoeven*

In dit boek bieden de auteurs Rien en Florian de Visser een unieke maar vooral ook levendige en boeiende inkijk in een stukje "geschiedenis van dichtbij". Het wel en wee van de bewoners van het kasteel Heeswijk en van kasteel Nemelaer tegenover de dagelijkse beslommeringen van de grotendeels straatarme pachtboeren uit die tijd. Zij trekken de lijn door naar het moment van de verkoop van die kasteelhoeven, de zestiger jaren van de vorige eeuw en vervolgens naar de situatie in 2015. Een aantal van deze hoeven lag in Esch, Haaren (o.a. nabij De Nemerlaer), Oisterwijk en Moergestel. Voor de leden is dit boek nu verkrijgbaar voor de sterk gereduceerde prijs van € 10,00 (excl. eventuele verzendkosten). Meer informatie op de website: [ZIEHIER, wij verkopen 77 kasteelhoeven](#)

Advies straatnamen

Onze kring adviseert ook gemeenten bij het geven van namen aan nieuwe straten. Zo namen burgemeester en wethouders van Oisterwijk ons advies over met betrekking tot twee nieuwe namen voor twee recent aangebrachte fietspaden. Het fietspad tussen het Stroomdalpad en de Sportlaan in Oisterwijk kreeg de naam Donkpad. Het fietspad ontsluit het sportpark Den Donk. Het fietspad tussen de Schoolstraat en Burgemeester ter Veerstraat in Moergestel kreeg de naam 't Ackerpad. Het pad waarvan de naam verwijst naar een oud toponiem loopt vlak langs de Akkerweg.

16 april: AWN Lezing Archeologische opgraving Udenhoutseweg

Nederlandse Archeologie Vereniging
Afdeling 24 Midden-Brabant
<https://awn-archeologie.nl/afdeling/midden-brabant/>

De AWN Afdeling 24 nodigt zowel AWN leden als alle andere geïnteresseerden in archeologie in Midden-Brabant uit voor een bijeenkomst op vrijdag 16 april, om 16 uur in Loon op Zand. De lezing tijdens deze bijeenkomst heeft als onderwerp de eerste resultaten van het recente archeologische onderzoek van het prehistorisch grafveld langs de Udenhoutseweg in Berkel-Enschot (tegen de kom van Udenhout, allemaal gemeente Tilburg). De spreker is Joris Brattinga, archeoloog werkzaam bij opgravingsbedrijf ARCHOL en veldleider van dit onderzoek. Dit grafveld is groot, gaaf en bijzonder en bij de uitwerking die op het veldwerk volgt worden de modernste technieken ingezet om het maximale aan informatie uit al het materiaal te halen. Het ligt in de bedoeling dat bij een deel van deze uitwerking ook leden van de AWN betrokken zijn.

De bijeenkomst vindt plaats in Het Uilennest in Loon op Zand, een culturele werkplaats in een oud fabriekspand waar in 2019 ook de Nationale Archeologiedagen te gast waren. Het adres is Weteringstraat 17a, 5175 CA Loon op Zand (www.indenuilenhoek.nl).

De Weteringstraat is een doodlopende straat in het centrum van Loon op Zand en er is geen parkeerruimte. Parkeren kan bij de winkels aan het Oranjeplein (de Weteringstraat begint hier tegenover) of bij cultureel centrum De Wetering (hoek Kloosterstraat-Ecliptica) op een loopafstand van 5 minuten. Daar bevindt zich ook een bushalte ('Oranjeplein') voor bussen lijn 136. Het busstation Loon op Zand aan de N261 (lijnen 300 en 301) is ongeveer 15 minuten lopen van de Weteringstraat en al deze bussen rijden van Tilburg naar 's-Hertogenbosch (via Waalwijk) v.v.

Aanmelden: Omdat we ook nu nog niet weten wat Corona op dat moment in petto heeft, is belangrijk dat u zich voor deze bijeenkomst aanmeldt. Dat kan op dit mailadres: middenbrabant.24@awn-archeologie.nl.

Mocht er half april nog een beperking gelden op het aantal mensen dat bij elkaar kan komen dan geldt 'wie het eerst komt...'

Deze lezing wordt mede mogelijk gemaakt door Triborgh Gebiedsontwikkeling en de Gemeente Tilburg.

Beeldarchief Haaren online

Op 1 januari 2021 werd de gemeente Haaren opgeheven. Het dorp Haaren maakt nu deel uit van gemeente Oisterwijk en is zodoende deel geworden van het werkgebied van Regionaal Archief Tilburg (RAT). De oude archieven van de voormalige gemeente Haaren zijn vanuit het BHIC overgebracht naar Tilburg. Dit betreft dorpsbesturen, bouwvergunningen en documenten van de burgerlijke stand, maar ook de beeldcollectie kreeg een plek in het Tilburgse depot.

Vanaf 3 maart is de beeldcollectie van Haaren te doorzoeken via de Beeldbank van Regionaal Archief Tilburg. Tijdens het overzetten zijn alle foto's kritisch bekeken en werden bijschriften toegespitst. Hierdoor is de collectie nog beter doorzoekbaar geworden.

Zie ook de website van het RAT: [Beeldarchief Haaren online](#)

Deze *Achterkantjes* zijn digitaal te raadplegen op onze website.